

slag, paa hvilket Grundlag den hele Reform er absolut umulig. Det er en Opfattelse, hvormed jeg — som jeg tror at burde siges — som bekendt langt fra staar ene, og den høitærede Justitsminister veed jo saa godt som Noget, at det at bryde med al Tradition og paa har Bund at skabe en ny Lovgivning paa dette saavel som paa andre Omraader er endnu aldrig passeret, saalænge Verden har staaet, hverken ved de store Kodifikationser, som skyldes Justinian og Napoleon og ikke heller ved de Kodifikationser, som have fundet Sted i den senere Tid med Hensyn til den tydske Retspleie, hvor der jo har fundet en Bearbejdelse Sted ogsaa paa Traditionens Grundlag. Det ligger efter min Mening i Sagens Natur. Det er umuligt at bryde ganske med Traditionen i denne Verden. De Retsprinciper, der gjælde, og de Former, hvorunder disse Principer komme til Ulydighed, have uddannet sig efterhaanden, det er en Sum af mange Tidens Erfaring, og denne Erfaring kan ikke bortkastes, den kan man ikke se bort fra eller lade, som om den ikke var. Dersom man forsøger at gaa den modsatte Vej, er det min fulde Overbevisning, at man tidligere eller senere vil erkjende, at den er ufremkommelig. Proceskommissionens Forslag ligger jo ikke for her, jeg skal derfor ikke komme ind derpaa. Jeg har haft Leilighed til at udtale mig udførligt om det for nogle Aar tilbage, da vi havde en indgaaende Behandling af dette Forslag her i Thinget. Jeg vil kun sige Et, at selv om man maatte tro at kunne gaa den Vej, hvad der nu efter min Mening ganske forbyder sig af sig selv, saa vil den dog allerede af den Grund være ufremkommelig, at Processerne efter den vil være udsat for Endeløshed, og dernæst at Omkostningerne ville blive saa enorme, at de langt ville overstige Alt, hvad vi her hos os ere bante til at forestille os. Jeg behøver kun at nævne dette Forfrisknings Institut, hvorved der skulde holdes paa en forfeilet Vidnesførelse ved at føre Vidnerne om igjen, man veed ikke, hvor mange Gange, thi der er ingen Grændse sat derfor. — Endvidere denne Mulighed, som der er givet, ja endog Sandsynligheden for, som jeg nærmere udbillede i det Foredrag jeg sigtede til, at en Sag 4—6 Gange kan vandre mellem Høiesteret og Landsretten, hvilken sidste jo er den Domstol, for hvilken Normalproceduren skulde finde Sted, bestaaende paa Betingelse af, at man skulde føre de samme Vidner om igjen og have dem gaaende med Forpligtelse til at høre dem Diæter og Rejseomkostninger, Noget, som Altsammen vil løbe op til saa store Omkostninger, som

vi slet ikke ere bante til her at tænke os, og som vil udsætte Processerne for, i alt Fald efter min Mening, at blive endeløse. Der er derfor ikke Andet at gjøre end at holde sig til det Bestaaende, og det har man gjort andre Steder, og at forsøge at rette paa det i den Retning, som man ønsker, og dertil have vi jo herhjemme hos os saa gode Forbilleder i Høiesteretsproceduren og i en Underinstantsprocedure, Proceduren ved Sø- og Handelsretten, saa gode Forbilleder til Indførelse af mundtlig Procedure, at det ligger saa at sige lige for os, hvad Vi vi skulle gaa. Vi kunne med saa meget større Tryghed gaa den Vej at lægge vor egen Retspleie, og hvad vi her hjemme kjende, til Grund for Indførelsen af Mundtlighed og Offentlighed, som man har seet — hvad jeg nærmere har tilladt mig at paavise i Anmærkningerne til Lovforslaget — at i Tyskland, som Proceskommissionen i Serdelighed har seet hen til, er man efterhaanden gaaet over til de Grundsætninger, som vi længe have haft, efter at have prøvet andre. Jeg skal sige, at man i Tyskland vistnok har beskæftiget sig meget lidt med dansk Retspleie; det er ikke fra dansk Retspleie, at man har taget disse Grundsætninger, men man har bundet hen til dem ad Forsøgsveien, man er kommen til, at det var det Rigtige, som det netop viser sig, at vi har. Jeg siger, dette er en saa meget større Beroligelse for os, til at vi trygt kunne vandre den Vej, som allerede paa naturlig Maade er os foreskrevet med Hensyn til Ordningen af denne Sag. Ikke heller skal jeg komme nærmere ind paa denne Forhandling, som fandt Sted i den første Afdeling af denne Samling her i Thinget angaaende det foreliggende Lovforslag. Der er kun en eneste Bemærkning fra den høitærede Justitsminister fra den Gang, som jeg skal tillade mig at tage op og sige et Par Ord om. Det er den Bestemmelse, som indeholdes i § 24, og som lyder saaledes: „Varetagtsarrest maa kun bestaa i en simpel Frihedsberøvelse. Den Arresterede er ikke indskrænket i Hensjende til Forpleining eller udelukket fra Samkvem med Andre“. Den høitærede Minister udtrede med Hensyn til denne Bestemmelse — jeg gjengiver ikke hans Ord, men jeg gjengiver Tanken, jeg haaber, min Gjengivelse vil være rigtig — at naar man gik ind paa en saadan Bestemmelse, maatte man frygte for, at man snart ingen Forbrydere mere fik straffede. Jeg tillod mig allerede den Gang at imødegaa den høitærede Justitsminister, og jeg vil sige et Par Ord endnu i denne Retning. Naar man læser i ældre Skrifter om den Tortur,